

فهرست مطالب

مقدمه.....	۹
مقدمات؛ طب توانبخشی در کودکان مبتلا به سرطان.....	۱۱
رویکرد اول: توانبخشی و علایم شایع در سرطان‌های کودکان.....	۲۳
الف. علایم مرتبط با درگیری سیستم عصبی:.....	۳۲
۱. بی‌اختیاری ادرار و مدفوع:.....	۳۲
۲. اختلالات گفتار (Motor Speech Problem):.....	۳۲
۳. اختلال بلع:.....	۳۲
ب. علایم مرتبط با درگیری سیستم اسکلتی عضلانی:.....	۳۳
۱. بی‌حرکی و نقص در تحرک بیمار (Immobility و Mobility deficit):.....	۳۳
۲. ضعف:.....	۳۵
۳. اختلال در راه رفتن.....	۳۵
۴. نقص در تعادل:.....	۳۶
۵. نقص در انعطاف پذیری:.....	۳۷
ج. علایم مرتبط با درگیری مولتی سیستم و علایم مرتبط با فعالیت‌های روزانه بیمار با توجه به نقاط عطف رشد و تکامل کودک:.....	۳۸
۱. انجام فعالیت‌های روزانه (ADL):.....	۳۸
۲. اختلال عملکرد مثانه:.....	۴۱
۳. اختلال عملکرد روده:.....	۴۲
۴. ارتباط:.....	۴۳
۵. شناخت:.....	۴۴
رویکرد دوم: توانبخشی سرطان اطفال بر اساس شایع‌ترین تومورها و عوارض آن‌ها.....	۴۷
الف. تومورهای مغز (Brain Tumors).....	۴۹
۱. عوارض شناختی در تومورهای مغزی:.....	۴۹
۲. اختلالات بینایی:.....	۵۰
۳. اختلال شنوایی:.....	۵۱
۴. اختلالات اوروموتور:.....	۵۱
۵. اختلالات دهان و دندان:.....	۵۲

۶. اختلالات ادراری و دفعی: ۵۲
۷. نوروپاتی محیطی ناشی از کموتراپی: ۵۲
۸. اختلال رشد: ۵۳
۹. پوکی استخوان: ۵۳
۱۰. نکروز آواسکولار: ۵۴
- ب. لوسمی لنفوبلاستیک حاد (ALL: Acute Lymphoblastic Leukemia)** ۵۴
۱. اختلالات وزن: ۵۴
۲. میوپاتی: ۵۵
۳. پلی نوروپاتی: ۵۶
۴. تغییرات پروفایل خونی موثر در توانبخشی: ۵۶
۵. استئوپنی و استئوپروز: ۵۷
۶. نکروز آواسکولار: ۵۷
۷. اختلال شناختی: ۵۷
- ج. تومورهای استخوان (Bone sarcoma)** ۵۸
۱. آمپوتاسیون: ۵۹
۲. لنف ادم: ۵۹
۳. درد: ۶۰
۴. اختلالات روانپزشکی: ۶۱
- د. تومورهای طناب نخاعی (Spinal cord tumors)** ۶۲
۱. درد: ۶۲
۲. اختلالات ادراری و دفع: ۶۲
۳. مشکلات پوست: ۶۲
۴. خستگی: ۶۳
۵. اختلال حرکتی: ۶۳
۶. اختلالات خلق: ۶۳
۷. اسپاستیسیتی: ۶۳
- رویکرد سوم: عوارض عصبی-عضلانی ناشی از درمان در کودکان سرطانی** ۶۷
- الف. عوارض عصبی-عضلانی به دنبال شیمی درمانی** ۶۸
- نوروپاتی محیطی ناشی از شیمی درمانی ۶۸

میوپاتی در کودکان تحت درمان سرطان..... ۸۱

ب. عوارض عصبی-عضلانی به دنبال رادیوتراپی..... ۸۲

ج. عوارض نورولوژیک مرتبط با رادیوتراپی..... ۸۳

۱. میلوپاتی..... ۸۳

۲. پلکسوپاتی ناشی از رادیوتراپی..... ۸۴

۳. انسفالوپاتی بعد از رادیاسیون..... ۸۴

منابع:..... ۸۸

مقدمه

بیماری‌های کودکان همیشه از ویژگی‌های خاص خود برخوردار هستند. علاوه بر خصوصیت‌های عاطفی و ویژگی‌های انسانی، ظرافت و طبیعت اطفال نیازمند توجه مخصوص در تدوین برنامه‌ها و ارائه روش‌های درمانی است. در میان بیماری‌های مختلف، سرطان اطفال بیشترین حجم و بار عاطفی و دغدغه اجتماعی را داراست. سرطان علاوه بر طبیعت سرکش و سرنوشت ناخوشایندی که در بسیاری از موارد برای کودکان رقم می‌زند، تمامی ساختار خانواده‌ها را نیز دگرگون می‌کند. روش‌های درمانی طبی و جراحی در طول زمان و به صورت فزاینده‌ای سیر درمان‌های سرطان را متحول کرده است؛ به طوری که در برخی موارد درمان قطعی امکان‌پذیر است. در موارد زیادی اقدامات درمانی منجر به افزایش طول عمر کودکان مبتلا به سرطان شده است. این افزایش طول عمر در موارد زیادی همراه با ناتوانی، محدودیت حرکت، درد و وابستگی روز افزون است. اقدامات متنوع و گسترده طب توانبخشی، اعم از درمان‌های فیزیکی، اقدامات مراقبتی و آموزش‌های مختلف تیمی از حلقه‌های اصلی زنجیره اقدامات جامع سرطان در کودکان است. مبنای اقدامات توانبخشی به صورت ارائه خدمات در تیم توانبخشی است. این تیم متشکل از پزشک متخصص توانبخشی، فیزیوتراپیست، کاردرمان، ارتوتیست، گفتار درمان، روانشناس بالینی و سایر کارشناسان، بر حسب نیاز است. کتاب حاضر که توسط گروهی از متخصصین این حوزه تدوین گردید، راهنمای جامعی در جهت ارائه خدمت توانبخشی به صورت آکادمیک است. امیدواریم با توجه به نیاز بیماران و بر اساس اولویت توجه به ارتقای سلامت کودکان و توجه ویژه به کودکان مبتلا به سرطان، در ارائه خدمات جامع به کودکان مبتلا به سرطان موفق باشیم.

دکتر سید منصور رایگانی

رئیس انجمن طب فیزیکی و توانبخشی ایران

رئیس هیئت‌بورد طب فیزیکی و توانبخشی ایران

رئیس مرکز تحقیقات طب فیزیکی و توانبخشی

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی